

IES JOAN RAMIS I RAMIS
PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

Curs 2003-2004

1. INTRODUCCIÓ

El Projecte Lingüístic de Centre (PLC),

1. defineix els trets d'identitat, en aquest cas, lingüístics del centre,
2. proposa objectius-marc en què s'han de desenvolupar actuacions tendents a l'ús normal de la llengua catalana,
3. conté la planificació i temporalització de les activitats que s'han de dur a terme per a aconseguir els objectius lingüístics proposats en matèria de normalització, i
4. inclou propostes pel que fa a l'ús dels recursos pedagògics, organitzatius i econòmics del centre.

El PLC ha de ser coherent amb el Projecte Educatiu de Centre (PEC), adequat a la realitat sociolingüística del nostre institut i ha de comprometre la participació de tots els sectors de la comunitat educativa. És per aquest motiu que els centres l'han de revisar, preceptivament, de manera periòdica.

La revisió del PLC que ara es presenta ha estat realitzada a partir del primer PLC del centre, de les memòries de la Comissió de Normalització Lingüística (CNL) dels darrers anys, dels acords dels departaments i de la normativa vigent. La Comissió de Normalització Lingüística que ha treballat en aquesta redacció ha estat integrada pels professors i professores següents:

-Marga Bannasar, Cap de Departament i professora del Departament de Filosofia;

-Manel Delgado, professor del Departament de Llengua i Literatura catalanes, responsable de l'aula d'Acollida;

-Diego Dubón, professor del departament de Llengua i Literatura Castellana;

-Antoni López, professor del Departament de Geografia i Història;

-Lourdes Otal, professora del departament de Llengües estrangeres i Cap d'Estudis Adjunta;

- i Marga Seguí professora del Departament de Filosofia i Coordinadora de la Comissió (CCNL).

Ha estat, així mateix, molt valuosa, la col.laboració del secretari del centre i professor del Departament de Llengua i Literatura Catalanes, Àngel Mifsud.

2. MARC LEGAL

El marc legal general el conformen, en un primer nivell, la Constitució Espanyola de 1978 i les lleis de rang superior, orgàniques, que se'n deriven i que regulen, respectivament, els aspectes lingüístics, la Llei Orgànica 2/1983, de 25 de febrer, per la qual s'aprova l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, i els educatius, la Llei Orgànica de Qualitat de l'Educació (LOCE) de 23 de desembre de 2002.

Aquesta legislació bàsica es concreta després, mitjançant les lleis, decrets, ordres i normes que les despleguen, que són bàsicament les que s'enumeren a continuació:

- La Llei de Normalització Lingüística de 29 d'abril de 1986,
- El Decret 100/1990, de 29 de novembre, que regula l'ús de les llengües oficials de l'administració de la comunitat autònoma,
- El Decret 92/1997, de 4 d'abril (BOIB 17.07.97), que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana pròpia de les Illes Balears en els centres docents no universitaris,
- El Decret 120/2002 de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària (en allò que no queda derogat per la LOCE),
- El Decret 169/2003 de 26 de setembre (BOIB 30.09.2003), de modificació del Decret 115/2001, de 14 de setembre, pel qual es regula l'exigència de coneixement de les llengües oficials al personal docent.
- L'Ordre del Conseller d'Educació, Cultura i Esports de dia 12 de maig de 1998 (BOIB 26.05.98), per la qual es regulen els usos de la llengua catalana pròpia de les Illes Balears, com a llengua d'ensenyament en els centres docents no universitaris de les Illes Balears,
- L'Ordre del Conseller d'Educació, Cultura i Esports de dia 29 d'abril de 1998 (BOCAIB del 16.06.98), que regula l'exempció de l'avaluació de la llengua i literatura catalanes,
- L'Ordre de 2 de febrer de 2000, d'actualització de la catalogació de places bilingües,
- L'Ordre de 17 de febrer de 2000 per la qual es fixen titulacions necessàries per a l'ensenyament de i en llengua catalana als centres docents de les Illes Balears i es determinen les equivalències i revalidacions en matèria de reciclatge de llengua catalana per al professorat no universitari,
- L'Ordre del Conseller d'Educació, Cultura i Esports de dia 14 de juny de 2002 (BOIB 04.07.02), per la qual es regula l'elaboració i execució del Programa d'Acolliment Lingüístic i Cultural adreçat a l'alumnat

d'incorporació tardana al sistema educatiu de les Illes Balears que cursa estudis als instituts d'Educació Secundària,

Finalment, també contenen referències al tractament de llengües les *Instruccions d'organització i funcionament dels instituts d'Educació secundària*. (Resolució del Conseller d'Educació i Cultura de 23 d'abril de 2003).

Per tant, és la *Llei de normalització lingüística* de 1986, la que, d'acord amb el mandat constitucional i estatutari, estableix el marc general sobre la consideració i els usos de les dues llengües oficials a les Illes Balears. Així, en l'"Exposició de motius" que precedeix el seu articulat, el legislador expressa que...

"La llengua catalana i la llengua castellana són totes dues llengües oficials de la comunitat autonòma, amb el mateix rang, si bé de naturalesa diferent: l'oficialitat de la llengua catalana es basa en un estatut de territorialitat, amb el propòsit de mantenir la primacia de cada llengua en el seu territori històric. L'oficialitat del castellà, establerta per la Constitució a tot l'Estat, es basa en un estatut personal, a fi d'emparar els drets lingüístics dels ciutadans, encara que la seva llengua no sigui la pròpia del territori".

I, una mica després, hi afegeix...

"També cal comprometre tots els ciutadans de les Illes Balears, qualsevol que sigui la seva llengua habitual, en la salvaguarda i extensió de la llengua catalana, dins una situació social en què tots els ciutadans coneixin les dues llengües i assumeixin la defensa i normalització de la catalana".

Del plantejament anterior se'n deriven dues grans directrius:

1. per una banda, l'obligació que té el sistema educatiu d'assegurar que tots els alumnes, en acabar els estudis obligatoris, siguin competents en les dues llengües oficials.

(per a assegurar aquesta primera, vegeu el que s'estableix en el punt 4 d'aquest mateix PLC)

2. per l'altra, l'obligació, també per l'administració, d'emprar habitualment la llengua oficial territorial, llevat dels casos en què el ciutadà demani explícitament que se li adreci en castellà, l'altra llengua oficial.

(per a assegurar aquesta segona, vegeu el que s'estableix a continuació)

3. LA LLENGUA CATALANA COM A LLENGUA D'ÚS HABITUAL, NORMAL, PER PART DE L'ADMINISTRACIÓ

La llengua catalana és, per tant, per a l'administració educativa, la llengua d'ús normal,

1. en la documentació administrativa interna i externa que generen els centres
2. en les comunicacions internes i externes, tant quan va adreçada a membres de la pròpia comunitat educativa, com quan ho fa a particulars o institucions de l'àmbit lingüístic que li és propi,
3. en l'ambientalització i retolació del centre.

4. LA LLENGUA CATALANA EN L'ÀMBIT DOCENT

Per a assegurar la primera de les directrius establertes més amunt -la competència lingüística de l'alumnat en les dues llengües oficials en acabar els estudis obligatoris- s'estableix l'ús de la llengua catalana com a llengua vehicular de l'ensenyament a tots els centres. Així idò,

1. el català esdevé llengua vehicular de l'ensenyament en els àmbits curriculars que es determinin: llengua amb la que s'expressen el professorat i l'alumnat i llengua utilitzada en els materials didàctics que s'emprin.
2. el català esdevé també llengua d'ús preferent en les activitats docents extraescolars i complementàries.

El castellà com a llengua oficial que han de dominar els alumnes, ha de ser també, llengua vehicular en l'ensenyament-aprenentatge d'algunes àrees.

Les llengües estrangeres, en no tenir caràcter d'oficials, són objecte d'aprenentatge, tot i que, cada vegada més, són per a l'alumnat i el professorat, font d'informació i vehicle d'expressió, la qual cosa fa preveure que potser hauran d'esdevenir llengües vehiculars en alguna altra matèria.

Pel que fa a les llengües clàssiques, a més del seu caràcter d'eines formatives, són també, font d'informació i vehicles d'aprenentatge.

La relació entre totes aquestes llengües ha de ser fluida i profitosa i no s'han d'ensenyar com si les altres no existissin. Al contrari, cal fer una

bona planificació i un bon tractament de llengües, especialment pel que fa a la distribució temporal dels continguts coincidents. (vegeu, en aquest sentit l'apartat 9 d'aquest PLC).

Ha quedat definida la llengua catalana com a llengua vehicular de l'ensenyament i de la comunicació en el centre i és per tal d'assegurar aquell primer ús -el de llengua vehicular de l'ensenyament- a tots els centres que es dictà l'Ordre del Conseller d'Educació, Cultura i Esports de dia 12 de maig de 1998, segons la qual, han d'impartir-se en català, a secundària, les àrees de:

- Ciències Socials, Geografia i Història
- Ciències de la Naturalesa i les àrees que se'n derivin per optativitat.

En definitiva, s'ha d'aconseguir:

1. per a cada grup d'alumnes, un mínim del 50% del còmput horari setmanal en català, amb el benentès que açò implica utilitzar els materials i recursos -escrits, visuals, etc- que corresponguin, parlar i escriure en català i demanar que el que parlen i escriuen els alumnes també ho sigui.
2. i que, en arribar al final de l'ESO l'alumne sigui competent en l'ús de les dues llengües oficials el català i el castellà.

Pel que fa al *Batxillerat*, la llei indica que s'ha de fer un ús paritari de les llengües i s'ha de mantenir la coherència amb l'etapa anterior. Així, són en català les assignatures dels departaments de :

- Ciències Naturals
- i Ciències Socials, Geografia i Història.

En relació al *Batxillerat a Distància (BAD)* i al *Cicle Formatiu de Tècnic en Explotació de Sistemes Informàtics*, la llengua catalana esdevé també llengua vehicular de l'ensenyament i els departaments mantenen la mateixa línia que al Batxillerat de diürn.

5. DISTRIBUCIÓ DE RECURSOS HUMANS: EL PROFESSORAT I LES NECESSITATS SOCIOLINGÜÍSTIQUES

Ha de ser un objectiu del centre que el repartiment i l'assignació de cursos entre el professorat a principi de curs es faci tenint en compte, a més dels altres objectius pedagògics, el d'atendre de manera suficient

l'alumnat nouvingut i el que presenta més mancances o dificultats en el coneixement de les llengües.

Així mateix, s'ha de tenir en compte a l'hora de distribuir els grups el que estableix aquest PLC quant a les assignatures, nivells i hores per grup que s'han d'impartir en català.

L'actual catalogació de places bilingües i el nivell de reciclatge i competència del professorat del centre (quasibé el 100% del professorat compta amb el cursos de reciclatge acabats i la titulació adient per a impartir classes en català a secundària), fan que aquests objectius es puguin assolir amb facilitat.

L'Equip Directiu vetllarà perquè aquests objectius es compleixin assegurant també, com marca la llei, el bon domini i coneixement de la llengua castellana per part dels alumnes.

6. LA DISTRIBUCIÓ DE RECURSOS ECONÒMICS I LES NECESSITATS SOCIOLINGÜÍSTIQUES DEL CENTRE

S'hauria de preveure en el pressupost ordinari del centre, una actualització racional del material terminològic i una millora gradual dels recursos didàctics que permeten l'ensenyament de la llengua catalana i en la llengua catalana. És important tenir en compte en aquest apartat, que les situacions d'aprenentatge són molt diverses des de cada àrea de coneixement, com succeeix amb l'alumnat i que, per tant, els materials que es necessiten també ho són.

Signi com sigui, el professorat que impartesqui qualsevol àrea haurà d'assegurar que els alumnes coneixen la terminologia bàsica de la matèria en les dues llengües oficials i, per tant, serà preocupació i obligació del centre que pugui comptar amb les eines lexicogràfiques adients per a aconseguir-ho.

7. EXEMPCIÓ DE L'AVALUACIÓ DE LA LLENGUA CATALANA.

L'Ordre del Conseller d'Educació, Cultura i Esports, de dia 29 d'abril de 1998, de regulació de l'exempció de l'avaluació de la llengua i la literatura catalanes, estableix ben clarament els requisits que han de complir els alumnes que demanin aquesta exempció, i entre ells el d'haver de residir només de manera temporal a les Illes Balears.

Així mateix, fa constar que "S'haurà de fomentar l'assistència a les classes dels alumnes als quals se'ls hagi atorgat l'exempció de l'avaluació

de la llengua i literatura catalana" i que "l'atorgament d'una exempció a un alumne no suposa la modificació de les disposicions del Projecte Lingüístic de Centre".

Per a donar compliment a aquestes mesures i per a procurar la integració de l'alumne el més aviat possible, el centre s'haurà de fer responsable d'assegurar-li l'accés al coneixement de la llengua des del nivell al que ho necessiti.

Així és que s'establiran programes específics per a alumnes nouvinguts. *(vegeu l'apartat següent)*

8. PROGRAMES LINGÜÍSTICS ESPECÍFICS PER A ALUMNES NOU VINGUTS.

Està establert un programa específic d'acollida per a alumnes nou vinguts que té entre els seus objectius fonamentals permetre la integració, el més prest possible de l'alumnat d'incorporació tardana. (PALIC, Pla d'Acollida Lingüística i Cultural).

9. PROGRAMES LINGÜÍSTICS PER A ALUMNES NO NOU VINGUTS AMB DIFICULTATS D'APRENTATGE

Per a alumnes no nouvinguts amb dificultats en l'aprenentatge de les llengües, s'establiran els programes oportuns de reforç amb col.laboració amb el Departament d'Orientació per a assegurar la ràpida integració d'aquests alumnes amb el seu grup de referència i l'assoliment dels coneixements necessaris que els permetin emprar les llengües, tant la catalana com la castellana, com a vehiculars de l'aprenentatge de les altres matèries.

Seria interessant plantejar també, reforços o actuacions puntuals específiques per a aquells alumnes amb dificultats en l'aprenentatge de les llengües estrangeres donada la importància creixent d'aquestes.

10. TRACTAMENT DE LLENGÜES: EL CURRÍCULUM INTEGRAT

Tot i que, en l'antiga redacció del PLC de centre hi consta, no és responsabilitat de la Comissió de Normalització Lingüística elaborar el

currículum integrat de llengües. Malgrat açò, si que podem des d'aquest Projecte Lingüístic de Centre instar a la revisió de l'actual.

El Currículum Integrat és un document elaborat pels departaments de llengües -catalana, castellana, estrangeres i clàssiques- que, partint del fet que les llengües són l'instrument que condiona els altres aprenentatges, es planteja com a objectius:

1. aconseguir un ensenyament de les llengües racional, coherent i profitós,
2. eliminar les repeticions i les duplicitats en els continguts,
3. plantejar una temporalització adequada dels aprenentatges,
4. eliminar les contradiccions en les terminologies lingüístiques utilitzades,
5. atendre als continguts diferencials de cada llengua,
6. unificar criteris metodològics, instruments d'avaluació i, criteris per a l'elecció dels materials curriculars,
7. coordinar l'oferta d'optatives, etc.

10. SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLC

La Comissió de Normalització Lingüística és l'encarregada de vetllar pel compliment de les directrius establertes al PLC i reflexar a la memòria anual si els objectius proposats s'han assolit o no i fins a quin punt. De la mateixa manera, ha de valorar els canvis que es produeixen en l'àmbit sociolingüístic del centre per tal de veure si s'ha de modificar algun aspecte del PLC amb la intenció d'aconseguir l'objectiu últim que és la normalització de la llengua catalana.